

نظرات استدلالی شورای نگهبان

عنوان

لایحه موافقتنامه بین دولت جمهوری اسلامی ایران و برنامه اسکان
انسانی سازمان ملل متحد جهت تأسیس دفتر زیستگاه (هیئات)
سازمان ملل متحد برای کاهش بلایا در تهران

شماره مسلسل: ۱۳۹۳۰۰۲۶

تاریخ: ۱۳۹۳/۳/۳۱

پژوهشکده شورای نگهبان

شناسنامه

عنوان:

نظرات استدلالی شورای نگهبان

لایحه موافقتنامه بین دولت جمهوری اسلامی ایران و برنامه اسکان
انسانی سازمان ملل متحد جهت تأسیس دفتر زیستگاه (هیئات)
سازمان ملل متحد برای کاهش بلایا در تهران

تدوین، تنقیح و استخراج:

محمد برزگر خسروی

بازبینی و نظارت علمی:

محمدهادی توکل‌پور کوخدان

گروه تدوین نظرات و مبانی آراء شورای نگهبان

شماره مسلسل: ۱۳۹۳۰۰۲۶

تاریخ انتشار: ۱۳۹۳/۳/۳۱

پژوهشکده شورای نگهبان

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

**لایحه موافقتنامه بین دولت جمهوری اسلامی ایران و برنامه
اسکان انسانی سازمان ملل متحد جهت تأسیس دفتر زیستگاه
(هیتات) سازمان ملل متحد برای کاهش بلایا در تهران**

فهرست مطالب

مقدمه	۲
لایحه موافقتنامه بین دولت جمهوری اسلامی ایران و برنامه اسکان انسانی سازمان ملل متحد جهت تأسیس دفتر زیستگاه (هیتات) سازمان ملل متحد برای کاهش بلایا در تهران	۳
نظر (نهایی) شورای نگهبان	۶

مقدمه

بر اساس اصل (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، کلیه مصوبات مجلس شورای اسلامی به وسیله شورای نگهبان از نظر انطباق با موازین اسلام و قانون اساسی مورد بررسی قرار می‌گیرد و در صورت مغایرت برای تجدیدنظر به مجلس بازگردانده می‌شود. همچنین به موجب اصل (۸۵) قانون اساسی مجلس شورای اسلامی می‌تواند تصویب اساسنامه‌های دولتی را به دولت واگذار کند که در این صورت اساسنامه‌های مصوب دولت می‌بایست به لحاظ انطباق با شرع و قانون اساسی به تأیید شورای نگهبان برسند. علاوه بر این به موجب اصل (۴) قانون اساسی، کلیه قوانین و مقررات مدنی، جزایی، مالی، اقتصادی، اداری، فرهنگی، نظامی، سیاسی و غیر اینها باید بر اساس موازین اسلامی باشد. این اصل بر اطلاق یا عموم همه اصول قانون اساسی و قوانین و مقررات دیگر حاکم است و تشخیص این امر بر عهده فقهای شورای نگهبان است. تفسیر قانون اساسی نیز به موجب اصل (۹۸) قانون اساسی بر عهده شورای نگهبان قرار گرفته است.

در راستای اجرای این اصول، کلیه مصوبات مجلس، اساسنامه‌های دولتی و استفساریه‌ها در جلسات شورای نگهبان مورد بررسی فقهی و حقوقی قرار گرفته و نظر نهایی شورا ابلاغ می‌گردد. با عنایت به تأکیدات رهبر معظم انقلاب اسلامی مبنی بر ضرورت اعلام مبانی و استدلالات شورای نگهبان، گروه تدوین پژوهشکده شورای نگهبان، با همکاری اداره تدوین دفتر امور حقوقی شورای نگهبان، اقدام به استخراج استدلالات و مبانی نظری آراء این شورا نموده است. کارشناسان این پژوهشکده، با مطالعه دقیق متن مذاکرات شورای نگهبان - که از سوی معاونت اجرایی ضبط و پیاده‌سازی می‌شود - استدلالات و ظرایف مورد نظر اعضا را استخراج نموده، و با حفظ اصالت، آنها را در قالب یک متن علمی به جامعه حقوقی کشور ارائه می‌نمایند. یقیناً انتشار مبانی اظهارنظرهای شورای نگهبان، موجب آشنایی هرچه بیشتر جامعه علمی و نهادهای تقنینی و اجرایی کشور با فعالیت‌های این شورای حساس و تأثیرگذار شده و همچنین می‌تواند به عنوان متون درسی و پژوهشی در محافل دانشگاهی و حوزوی مورد استفاده قرار گیرد.

لایحه موافقتنامه بین دولت جمهوری اسلامی ایران و برنامه اسکان انسانی سازمان ملل متحد جهت تأسیس دفتر زیستگاه (هیئات) سازمان ملل متحد برای کاهش بلایا در تهران

تاریخ مصوبه مجلس شورای اسلامی: ۱۳۹۱/۱/۲۳

تاریخ بررسی در شورای نگهبان: ۱۳۹۱/۲/۴

ماده واحده- موافقتنامه بین دولت جمهوری اسلامی ایران و برنامه اسکان انسانی سازمان ملل متحد جهت تأسیس دفتر زیستگاه (هیئات) سازمان ملل متحد برای کاهش بلایا در تهران با رعایت اصل هفتاد و هفتم (۷۷) قانون اساسی به شرح پیوست تصویب و اجازه مبادله اسناد آن داده می‌شود.

تشریفات (پروتکل) اصلاحی موافقتنامه بین دولت جمهوری اسلامی ایران و برنامه اسکان انسانی سازمان ملل متحد جهت تأسیس دفتر زیستگاه (هیئات) سازمان ملل متحد برای کاهش بلایا در تهران

...

ماده ۶- کارکنان دفتر

۱- استخدام و تعیین شرایط کاری و استخدامی اعضای دفتر زیستگاه (هیئات) سازمان ملل متحد، طبق مقررات مربوطه ملل متحد از جمله زیستگاه (هیئات) سازمان ملل متحد توسط زیستگاه (هیئات) سازمان ملل متحد انجام خواهد شد.

۲- در ارتباط با اعضای کارکنان دفتر که به صورت محلی استخدام شده و عضو زیستگاه (هیئات) سازمان ملل متحد نیستند، قوانین جمهوری اسلامی ایران راجع به شرایط استخدام و همچنین تأمین اجتماعی و مالیات بر درآمد شخصی نیز اعمال خواهد شد.

۳- تمامی اعضای کارکنان دفتر در قبال مدیر اجرائی زیستگاه

(هیئات) سازمان ملل متحد پاسخگو خواهند بود.

۴- ترکیب دفتر در پیوست این موافقتنامه مطرح خواهد شد.

ماده ۷- مزایا و مصونیت‌ها

۱- کنوانسیون مزایا و مصونیت‌های ملل متحد (که از این پس «کنوانسیون» نامیده می‌شود) که در ۱۳۲۴/۱۱/۲۴ هجری شمسی (۱۳ فوریه ۱۹۴۶ میلادی) به تصویب مجمع عمومی سازمان ملل متحد رسیده است و جمهوری اسلامی ایران بدون هیچ‌گونه حق شرطی در تاریخ ۱۳۲۶/۲/۲۸ به آن ملحق شده است در ارتباط با دفتر، محل آن، بایگانی‌ها، مکاتبات رسمی، اموال، وجوه و دارایی‌ها و همچنین اعضاء کارکنان دفتر زیستگاه (هیئات) سازمان ملل متحد و در ارتباط با کارشناسان و مقامات رسمی زیستگاه (هیئات) سازمان ملل متحد مأمور به خدمت در جمهوری اسلامی ایران با اعمال تغییرات لازم، اعمال خواهد شد.

۲- مزایا و مصونیت‌های موضوع بند (۱) انحصاراً براساس منافع سازمان ملل متحد از جمله زیستگاه (هیئات) سازمان ملل متحد و نه در جهت منافع کارکنان اعطاء خواهد شد. دبیر کل سازمان ملل متحد در هر موردی چنانچه از نظر وی مصونیت مانع اجرای عدالت گردیده و بتوان بدون لطمه زدن به منافع مورد نظر، آن را ابطال نمود، حق و وظیفه دارد مصونیت مقام رسمی یا متخصص مأمور به خدمت سازمان ملل متحد از جمله زیستگاه (هیئات) سازمان ملل متحد را اسقاط نماید.

۳- به اعضاء کارکنان دفتر که به صورت محلی استخدام شده‌اند، فقط تمامی تسهیلات لازم جهت اعمال مستقل وظایف خود در ارتباط با زیستگاه (هیئات) سازمان ملل متحد اعطاء خواهد شد.

ماده ۸- تعهد رعایت قوانین و سایر مقررات جمهوری اسلامی ایران

بدون لطمه زدن به مزایا و مصونیت‌های اعطاء شده موضوع ماده

(۷)، تمامی اشخاص منتفع از این مزایا و مصونیت‌ها موظفند قوانین و سایر مقررات جمهوری اسلامی ایران را رعایت نمایند.

الف - دیدگاه مغایرت

- طبق ماده (۷) این موافقتنامه، کارکنان دفتر تابع مقررات بین‌المللی و سازمان ملل متحد بوده و از مزایا و مصونیت‌های کنوانسیون مزایا و مصونیت‌های ملل متحد برخوردار هستند و استخدام و تعیین شرایط کاری و استخدامی اعضای دفتر زیستگاه (هیئات) سازمان ملل متحد، طبق مقررات مربوطه ملل متحد توسط این دفتر انجام خواهد شد. از آنجا که ممکن است برخی از مقررات این سازمان، بر خلاف موازین شرعی باشد، مثلاً الزام به بی‌حجابی کارکنان زن که کارکنان ایرانی را نیز در بر می‌گیرد، اطلاق پذیرش مقررات این مواد دارای اشکال است. هر چند در ماده ۸ این موافقتنامه به رعایت قوانین و مقررات جمهوری اسلامی ایران اشاره شده است ولی این موضوع، منوط به عدم ایراد لطمه به مزایا و مصونیت‌های اعطاء شده موضوع ماده (۷) آن است و بر این اساس ممکن است برخی موارد غیرشرعی بر کارکنان ایرانی تحمیل شود. بر این اساس اطلاق مواد مذکور خلاف موازین شرع است. همچنین هر چند بتوان مکان اعطا شده به سایر کشورها همچون سفارتخانه‌ها را همچون خاک آن‌ها محسوب کرده و آنها را ملزم به رعایت تمامی مقررات جمهوری اسلامی ایران ندانست، ولی در خصوص افراد ایرانی حاضر در آن نمی‌توان مقررات غیر شرعی را بر آنان تحمیل کرد.

ب - دیدگاه عدم مغایرت

- ماده (۶) در خصوص مسائل خاص مربوط به استخدام و تعیین شرایط کاری است و امور کلی همچون داشتن یا نداشتن حجاب را شامل نمی‌شود. بر این اساس این ماده خلاف موازین شرع نمی‌باشد.

- هر چند در اماکن عمومی همه افراد حتی افراد غیر ایرانی، ملزم به رعایت مقررات جمهوری اسلامی هستند؛ به عنوان مثال حجاب را باید رعایت کنند، ولی در خصوص مکان‌هایی که توسط دولت جمهوری اسلامی ایران به نهادهای بین‌المللی و کشورهای خارجی داده می‌شود، از آنجا که این مکان‌ها تحت اختیار آنان است، نمی‌توان آنان را مجبور به رعایت تمامی مقررات ایران در آن مکان کرد. این امر بر اساس قراردادی است که کشورها به صورت متقابل و بر اساس مقررات بین‌المللی منعقد می‌کنند و در صورتی که در ایران نسبت به این مقررات ایراد گرفته شود، سایر کشورها نیز می‌توانند به طور متقابل، مقررات ایران را مورد ایراد قرار دهند. همچنین طبق مقررات بین‌المللی، هر چند آزادی پوشش به این افراد اعطا شده است ولی الزامی برای بی‌حجابی افراد وجود ندارد. افراد ایرانی که در سفارتخانه‌ها بی‌حجاب هستند، به دلخواه خود اقدام به این امر کرده‌اند و الزامی به این امر نداشته‌اند. از این رو مواد مذکور مغایرتی با شرع ندارند.

ج - دیدگاه ابهام

- نظری ابراز نشد.

د - تصمیم شورا

- ماده مزبور، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

نظر (نهایی) شورای نگهبان^۱

لایحه مزبور مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

۱. مندرج در نامه شماره ۹۱/۳۰/۴۶۴۴۳ مورخ ۱۳۹۱/۲/۴ شورای نگهبان، خطاب به رئیس مجلس شورای اسلامی

امام خمینی (ره):

وازشورای محترم نکهبان می خواهم و توصیه می کنم، چه در نسل حاضر و چه در نسل های آینده که با کمال دقت و قدرت و طایف اسلامی و ملی خود را ایا و تحت تاثیر بیچ قدرتی واقع نشوند و از قوانین مخالف با شرع مطر و قانون اساسی بدون بیچ ملاحظه ای جلو گیری نمایند.

(صحیفه امام، ج ۲۱، ص ۴۲۲)

بزرگساده شورای نگهبان

آدرس: تهران، خیابان شهید سپهبد
قرنی، کوچه خسرو، پلاک ۱۲
صندوق پستی: ۱۴۶۳ - ۱۳۱۴۵
تلفکس: ۰۴۵ - ۸۸۳۲۵ - ۲۱
info@shora-rc.ir
www.shora-rc.ir